

внях, на чудеса сподіватися не слід. Сьогодні Україна повинна відродити національну еліту, що сприятиме консолідації всього суспільства.

У наш час збереження національних традицій є особливо важливим. Завдяки їм національну мову можна використовувати й розвивати, а без нації вона не може існувати, оскільки відмова від національної традиції та рідної мови рівнозначна відмові від нації. Ось чому необхідно зберігати та примножувати її національну традицію – рідну мову. Тільки так можна гарантувати нормальний розвиток людства. Висвітлюючи провідну роль рідної мови (української) у формуванні сучасної національної мовної особистості, можна побачити подальші дослідження цього питання в майбутньому.

1. Коломієць М. П., Молодова Л. В. Словник іншомовних слів. Київ: Освіта, 1998. 190 с.
2. Пірен М. Формування політичної нації – важлива умова державотворчого процесу в Україні. *Вісн. НАДУ*. 2004. № 3. С. 411–419.
3. Основи етнодержавознавства: підручник / за ред. Ю. І. Римаренко. Київ: Либідь, 1997. 656 с.
4. Павличко Д. Українська національна ідея: Статті, виступи, інтерв'ю. Документи. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 771 с.
5. Лупій О. Мова як надійна зброя. *Слово Просвіти*. 2005, 19 трав.
6. Жук Ю. Державна мова – категорія економічна й виховна. *Персонал*. 2005, 16 берез.
7. Радчук В. Українська мова на зорі третього тисячоліття. *Дивослово*. 2003. № 9. С. 2–6.
8. Дзюба І. М. Починаймо з поваги до себе. Київ: Вид. центр «Просвіта», 2002. 59 с.
9. Кот С. Мова і політика. *Українське слово*. 2005, 30 берез.

Шубенок Тамара Іванівна
старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

МЕТОДИКА ЧИТАННЯ ТЕКСТІВ З ЕЛЕМЕНТАМИ ПОЗИЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У сучасних умовах викладачі закладів вищої освіти постійно шукають шляхи найбільш ефективних методів навчання студентів, які обумовлені швидким розвитком суспільства. Викладачі іноземних мов докладають зусиль для підготовки спеціалістів, які не тільки володіють навичками різних видів читання спеціалізованої літератури, але й навичками усного мовлення. Це забезпечує випускнику вищого навчального закладу здатність бути кон-

курентоспроможним на ринку праці як в Україні, так і за кордоном.

Мета цих тез – подати пропозиції з використання завдань для розвитку навичок позиційного навчання.

Методика позиційного навчання направлена на формування у студентів інтелектуальних засобів роботи з науковими та спеціальними текстами. Вона полягає в організації аналітичної роботи з текстами через змістові пропозиції. Постановка розвивальних цілей виправдана тим, що система знань, які отримані в навчальному закладі, швидко старіє. Тому необхідно сформувавши у студентів засоби аналізу будь-якого змісту та народження нового.

Теоретичні й методичні проблеми технології позиційного навчання досліджують співробітники МДПУ та інших навчальних закладів. Позиційний метод було апробовано у МДПУ, в Університеті Центрального Арканзасу (США), у Львівському обласному інституті післядипломної освіти та інших закладах.

Так що ж означає позиційне навчання? Це вміння виділяти поняття, згортати текст у тези, складати схему тексту і т. под. Ці когнітивні засоби називаються позиціями, а навчання – позиційним.

Питання позиційного навчання досліджував Л. С. Виготський, який відкрив дуже важливий закон розвитку психіки: на початку використання засіб носить зовнішній характер, тобто людина вчиться використовувати його у взаємодії з іншими людьми, а потім він інтеріоризується і стає внутрішнім засобом. Для того щоб засоби допомагали людині в її особистому процесі читання, вони спочатку повинні бути апробовані у груповій роботі, де кожне поняття й кожна теза стають предметами бурхливих дискусій.

На заняттях з іноземної мови ми намагаємось використовувати елементи цього багатогранного методу. Розглянемо деякі з них:

1) Тези. Їх виділяються для того, щоб визначити основні ідеї тексту. Необхідно виділити головне й другорядне. На початку це досить важко зробити.

2) Схема. Студенти повинні подати схематичне наочне зображення основних одиниць тексту. Важкість створення схеми тексту пов'язана з тим, що студентам спочатку важко виділити суттєві зв'язки, що відображають процес, генезис нового. Завдання викладача під час роботи з такими схемами полягає в тому, щоб навчити виділяти більш складне – генетичні, причинно-наслідкові зв'язки.

3) Запитання. Це вкрай важлива позиція. Запитання корисні, оскільки вони є першим кроком до висловлення самостійної позиції. Адже особистий крок у науці здійснює той, хто може задати розумне запитання і, таким чином, виявити новий ракурс розгляду питання.

4) Рефлексія. Ця позиція дає можливість студентам аналізувати труднощі, які виникають під час роботи з текстом. Це допомагає студентам зрозуміти, що якраз поки не виходить та які завдання потрібно ставити перед собою.

Роль викладача під час проведення занять такого типу дуже велика: необхідно навчити студентів самостійно мислити, аргументовано відстоювати свою точку зору. І такі вміння потрібно розвивати. Від викладача це потребує знання свого предмета, гнучкості у вирішенні різних питань та готовності їх вирішувати. Але це також означає, що позиційне заняття – засіб для розвитку мислення і самого викладача.

1. Веракса Н. Е. Модель позиционного обучения студентов. *Вопросы психологии*. 1994. № 3. С. 122–129.

2. Выготский Л. С. История развития высших психических функций. *Психология*. Москва, 2000. С. 512–755.

3. Выготский Л. С. Мышление и речь. Изд. 5, испр. Москва, 1999. 352 с.

Щур Станіслав Юрійович

студент факультету соціально-психологічної освіти та управління Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Єремєєва Ірина Анатоліївна

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин та туризму Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМИ БЮРОКРАТІЇ В ТЕОРІЯХ ВЛАДИ

Роль бюрократії в державних процесах є полідисциплінарною науковою проблемою, яку вивчають такі науки, як соціологія, політологія, психологія, економічна теорія тощо. Розробка однієї з найдетальніших теорій бюрократії належить німецькому соціологу, філософу, історичному Макс Веберу. Теорія М. Вебера ґрунтується на поділі бюрократії на три чистих типи легітимного панування: харизматичне, традиційне та легальне (раціонально-правове). Основним інструментом реалізації легальної влади Вебер вважає професійну компетентність суб'єктів влади, яка складеться з теоретичних знань та досвіду. Досвід трактується як уміння правильно прийняти максимально ефективно для певної ситуації рішення, тобто інтелектуальний досвід, що складається зі знань. Таким чином, саме знання формує легально-правову базу влади й додає необхідну для легітимності влади компетентність.